

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku M. S. i P. P.
przy uczestnictwie M. S., B. S., M. S., P. w C., R. W., B. W., M. S. i P. S.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 3 października 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2. zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestników kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w R. z dnia 3 października 2019 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołali się na wystąpienie kilku istotnych zagadnień prawnych wymagających przesądzenia, które sformułowali w tezach pytań: „czy tzw. „szczepowość działek” z art. 145 § 2 zd. 2 k.c. występuje, gdy czynność sprzedaży gruntu była czynnością prawną zrealizowaną przez poprzednich właścicieli gruntu i czy właściciel nieruchomości władnącej służebności drogi koniecznej, który nabył nieruchomość gruntową w drodze licytacji komorniczej posiada działkę szczepową z działką, z której historycznie została ona wydzielona?”; „czy przy ustanawianiu drogi koniecznej sąd orzekający jest władny kierować się przesłanką ceny zakupu nieruchomości władnącej jako przesłanką możliwości poniesienia wyższych kosztów urządzenia drogi koniecznej, a w sytuacji odpowiedzi twierdzącej, czy koniecznym jest ustalenie owego dyskonta przy zakupie nieruchomości władnącej w kontekście interesu społeczno - gospodarczego uwzględnianego przy przeprowadzaniu drogi koniecznej?”; „czy ustalając drogę konieczną niezbędne jest uprzednie ustalenie rzeczywistego przeznaczenia nieruchomości władnącej i w tym kontekście potrzeb jakim winna odpowiadać droga konieczna, a zwłaszcza czy brak planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego i zapis w ewidencji gruntów, że działka władnąca jest rolna pomimo, że działka władnąca znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zwartej zabudowy pozwala na przyjęcie, że działka ma charakter rolny bez względu na zadeklarowanie zagospodarowania działki władnącej na cele siedliskowe i faktycznej oraz prawnej możliwości zagospodarowania działki na cele budowlane?”; „czy droga konieczna winna zapewnić jedynie komunikację z drogą publiczną w znaczeniu dojazdu właścicieli nieruchomości władnącej, czy też droga konieczna do władnącej nieruchomości

siedliskowej powinna zapewniać także dojazd służb miejskich, medycznych, komunalnych czy ratunkowych także w okresie utrudnionego dostępu, np. zimą. I w tym kontekście, czy przy ustalaniu kosztów urządzenia drogi koniecznej winno się uwzględniać koszt związany z takim jej standardem, którą ową komunikacyjność takich służb zapewni?”

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisów prawa, na których tle zagadnienie to wyłoniło się, oraz zaprezentowaniu argumentacji jurydycznej uzasadniającej możliwość rozbieżnych ocen prawnych. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15, nie publ.).

Twierdzenia skarżących, że w sprawie wystąpiła przyczyna uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zostały ograniczone do sformułowania kilku pytań, które nie zostały jednak poparte ani uzupełnione konkretnymi przykładami wątpliwości lub wskazaniem na rozbieżne poglądy orzecznictwa, jak również jakąkolwiek argumentacją jurydyczną, która mogłaby uzasadniać założenie o możliwości wystąpienia różnych ocen prawnych. Przepisy art. 398⁴ § 1 pkt 2 i § 2 k.p.c. odróżniają uzasadnienie podstaw kasacyjnych oraz uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Sporządzona przez zawodowego pełnomocnika skarga kasacyjna zawiera uzasadnienie, które w sposób wyraźny nie wyodrębnia tych elementów. Skarżący nawiązują do problematyki związanej z normą zawartą w art. 145 § 2 zd. 2 k.c., lecz rozważania te odnoszą się do wskazanych w petitum podstaw kasacyjnych. Zaprezentowane w skardze zagadnienia prawne w rozumieniu 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinny mieć charakter

ściśle jurydyczny i powinny być wyodrębnione w sposób umożliwiający ich analizę na etapie tzw. przedsądu kasacyjnego. Ich ogólne sformułowanie bez poparcia odpowiednią argumentacją, nie wystarcza do wykazania, że w sprawie doszło do wątpliwości, które mogłyby wyczerpywać przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 r., I PK 233/14, nie publ., i z dnia 29 maja 2018 r., II CSK 42/18, nie publ.). Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

W skardze wnioskodawcy podnieśli także, jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie jej do rozpoznania potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. „art. 278 k.p.c. w związku z § 2 i § 8.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie biegłych sądowych (Dz.U. Nr 15, poz. 132 i 133) poprzez wskazanie, czy dopuszczalnym jest ustalenie stanu faktycznego sprawy na podstawie opinii biegłego sądowego w zakresie specjalności - dziedziny nauki, w której nie został wpisany na listę biegłych, a jego wiedza opiera się wyłącznie na doświadczeniu życiowym nieweryfikowalnym na żadnym etapie postępowania”. W ocenie skarżących, wykładni wymaga także art. 278 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. przez wskazanie, czy możliwe jest ustalenie stanu faktycznego w zakresie wiadomości specjalnych sprzecznie z opinią biegłego sądowego, pomimo formalnego zaakceptowania wniosków płynących z opinii.

Odnosząc się do tej przesłanki przedsądu należy uznać, że twierdzenia skarżących nie spełniają ona wymagań określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyczyną kasacyjną w rozumieniu tego przepisu jest bowiem potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy. Rozbieżności tej nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne

wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych. Nie należy więc zrównywać wielokierunkowości stosowania prawa w niejednakowych stanach faktycznych oraz różnorodności orzecznictwa - naturalnej i uzasadnionej - z rozbieżnością, zasadniczo niepożądaną i wymagającą krytycznej oceny i ewentualnej eliminacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016 nr 2, poz. 29).

Niezależnie od przedstawionego wyводу należy dostrzec, że sformułowane przez skarżących w skardze zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz podniesione jako przepisy wymagające wykładni Sądu Najwyższego w rzeczywistości zmierzają do zakwestionowania dokonanej przez sądy obu instancji oceny dowodów, co w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z tych wszystkich przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.